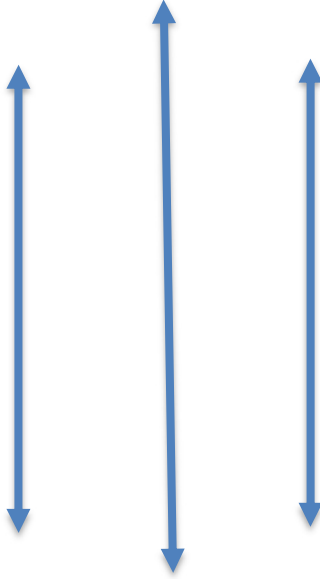

वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका
नगरसभाको १७ औं अधिवेशनमा
आ.व.२०८२।०८३ को

नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तुत कर्ता: नगर प्रमुख श्री कर्ण बहादुर बुढाथोकी
२०८२ असार १० गते

नगरसभाको सत्रौं अधिवेशनमा प्रस्तुत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

मिति: २०८२।०३।१०

प्रस्तुतकर्ता: नगर प्रमुख श्री कर्ण बहादुर बुढाथोकी

नगरसभा सदस्य ज्युहरु

नेपालको संविधानले दिएको संवैधानिक अधिकारको प्रयोग गर्दै, नेपालको संविधानको प्रस्तावनाको मर्म र भावनालाई आत्मसात गर्दै, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले दिएको अधिकारलाई प्रयोग गर्दै सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जनता र जनताद्वारा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको हैसियतले वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको यस गरिमामय नगरसभा समक्ष नगरपालिकाको आ.व. २०८२।८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई गर्व लागेको छ। यस अवसरमा अधिकार प्राप्तिका लागि भएका महान जनयुद्ध, जनआन्दोलन, प्रदेश स्थापनाको आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात महान् शहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु। यस क्रममा शहिद परिवार, बेपत्ता योद्धा, घाइते अपाङ्ग भएका योद्धा र जनमुक्ति आन्दोलनमा सहभागी भई ऐतिहासिक योगदान पुर्याउने महान् जनसमुदायहरुप्रति सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु।

आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा

- ❖ आधुनिक कृषि औजार मार्फत कृषकहरुलाई व्यवसायिक उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न व्यवसायउन्मुख अगुवा किसानहरुलाई मल, विउ, तालिम तथा कृषि औजारमा अनुदान उपलब्ध गराइएको छ। स्थान विशेषको आधारमा उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गर्ने नीति अनुसार टिमुर खेतीको पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी टिमुरको संकलन, प्रशोधन र भण्डारणको तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरणको व्यवस्था मिलाइएको छ।
- ❖ पशुपालन व्यवसायबाट उत्पादन हुने स्वस्थ र ताजा मासु उपलब्ध गराउन उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।
- ❖ छाडा पशु चौपायाको उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्य गरी किसानहरुको उत्पादनलाई संरक्षण गरिएको छ।
- ❖ विभिन्न प्रकारका आयमूलक तथा रोजगारीको अवसर सृजना गर्न सबै क्षेत्र र वर्गहरुको लागि व्यावसायिक टिमुर खेती, डकमी, आधारभुत तथा बमखबलअभम Advance Level सिलाईकटाई, होटल व्यवसाय सम्बन्धि तालिम लगायतका सीप विकास तथा क्षमता विकास तालिमहरु सञ्चालन गरिएको छ। लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी साना, घरेलु तथा लघु उद्यम समुह तथा सहकारीलाई आर्थिक प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिएको छ।
- ❖ कुपिण्डे ताल संरक्षण गरी पर्यटकीय गतिविधि बढाउन आवश्यक थप भौतिक पूर्वाधार निर्माण, होमस्टे स्थापना तथा सञ्चालन र त्यसको दीगो व्यवस्थापनको लागि वातावरणीय व्यवस्थापन योजना निर्माण गरिएको छ।
- ❖ कुपिण्डे तालमा आउने पर्यटक तथा श्रद्धालु भक्तजनको लागि खानेपानी सरसफाई सहितको शौचालय र व्यापार व्यवसाय गर्नको लागि सुविधा सहितको सटरहरुको व्यवस्थापन गरिएको छ।

- ❖ सहकारी संस्थाहरूलाई थप व्यवस्थित गर्नका लागि नगरपालिका भित्रका सबै सहकारीका कर्मचारी र पदधिकारीहरूलाई तालिम प्रदान गरिएको छ। बैदेशिक रोजगारी तथा अन्य श्रोतबाट प्राप्त आम्दानीलाई बचत तथा उचित परिचालन गर्न वित्तीय साक्षरता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ।
- ❖ भौगोलिक अवस्था, विद्यालय पुर्वाधारको अवस्था तथा विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालय गाभ्ने, स्तर घटाउने, बढाउने र शिक्षक दरवन्दीको लेखाजोखा गरी शिक्षकहरूको दरवन्दी मिलान तथा काजसर्वा गरी अपुग शिक्षकहरूको सम्बन्धमा नगरपालिकाबाट आवश्यक व्यवस्थापन गरिएको छ। माग तथा आवश्यकता आधारमा नयाँ बालविकास केन्द्रको स्थापन गरी बालविकास सहजकर्ताको व्यवस्थापन गरिएको छ।
- ❖ विद्यालयहरूको भौतिक संरचना, खानेपानी, शौचालय जस्ता आधारभुत पुर्वाधारहरू निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ। समावेशी, सुचना प्रविधिमैत्री तथा गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच वृद्धिको लागि नगरपालिका शिक्षा क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिइएको छ।
- ❖ सुचना प्रविधि तथा सञ्चारको प्रयोगमा सहजता ल्याउन नगरपालिका भित्रका सबै आधारभुत तथा मा.वि. विद्यालयहरूमा कम्तिमा १ वटा कम्प्युटर र प्रिन्टरको व्यवस्था र विद्युत लाइन नपुगेको विद्यालयहरूमा बैकल्पिक उर्जाको समेत व्यवस्था गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ।
- ❖ पठन सीप विकास , आधारभुत शैक्षिक तालिम बसाई व्यवस्थापन गरी बालबालिकाको पढाई व्यवस्थापन गर्न Room to Read सँगको साझेदारीमा २३ वटा विद्यालयहरूमा प्रविधिमैत्री शिक्षण व्यवस्थापन गरिएको छ।
- ❖ शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितहरूको क्षमता विकासको लागि विभिन्न क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको छ।
- ❖ आवश्यकता अनुसार बर्थिङ सेन्टर, सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय तथा खोपकेन्द्रहरू विस्तार गरी दक्ष स्वास्थ्यकर्मी तथा प्रयाप्त औषधिको व्यवस्था गरिएको छ। विशेषज्ञ डाक्टर सहितको निःशुल्क घुम्ती स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरिएको छ। मानसिक स्वास्थ्यको संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गरी सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकी तथा माध्यामिक विद्यालयहरूमा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।
- ❖ नियमित रूपमा गर्भजाँच गरेका नगरपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलालाई थप प्रोत्साहन भत्ता प्रदान गरिएको छ। महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू, आमा समूहहरूको लागि आवश्यक प्रशिक्षणको व्यवस्था गरिएको छ।
- ❖ खानेपानीको आपूर्ति सहज बनाउन स्थानीय मूल, धारा पधेरा संरक्षणमा जोड दिइएको छ। साथै आवश्यक स्थानहरूमा लिफ्ट खानेपानी योजना सञ्चालन गर्न संघ र प्रदेश सरकारसंग आवश्यक बजेट व्यवस्थापनका लागि पहल गरिएको छ।
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रमा SUSWA संगको साझेदारीमा खानेपानी सुरक्षा योजना तथा संस्थागत शौचालय निर्माणका आयोजनाहरू सञ्चालन गरिएको छ।
- ❖ समुदायमा पछाडी परेका वर्ग, क्षेत्र जाति, लिङ्गहरूको राज्यको हरेक क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति निर्माण गरी तदनुरूप कार्य सञ्चालन गरिएको छ। जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।

- ❖ दुर्गम क्षेत्रका बस्तीहरूलाई वडाको केन्द्र र नगरपालिका सम्म पहुँच पुग्ने गरी सडक विस्तार कार्य र निर्मित सडकको स्तरोन्ती कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ।
- ❖ नगरपालिका क्षेत्रमा सिंचाई सुविधा विस्तार तथा मर्मत संभार गर्न तथा सवै खेती योग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा विस्तारका लागि आवश्यक कार्य गरिएको छ।
- ❖ रास्ट्रका लागि खेलकुद, स्वास्थ्यका लागि खेलकुद भन्ने नाराका साथ वडा कप , मेयर कप ,राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड खेलकुद प्रतियोगिता सन्चालन गरिएको छ र विभिन्न जिल्ला स्तरीय प्रतियोगितामा सहभागिता जनाईएको छ।
- ❖ वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको प्रशासनिक भवनबाट एकीकृत सेवा सुचारु भैरहेको छ। वडा नं २,३,७ ,८ र १० को वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भई सेवा प्रवाहको सुरुवात भएको छ र वडा नं ९ , ११ र १२ को वडा कार्यालय भवन निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन्।
- ❖ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखा वा एकाई , माध्यामिक विद्यालय , आधारभुत विद्यालय , आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूको सेवा प्रवाहलाई प्रविधि मैत्री बनाउन ई-हाजिरीको सुरुवात गरिएको छ।
- ❖ महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनको आधारमा वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका कर्णाली प्रदेशमा प्रथम भएको र स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्व मुल्यांकन LISA मा समेत उत्कृष्ट भएकोले सुशासनलाई ध्यानमा राखी म.ले.प. को प्रतिवेदनले औल्याएको नियमित गर्नुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुलाई नियमित गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ र असुल उपर गर्नुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुलाई असुल उपर गरी बेरुजु न्यूनीकरण गर्न आवश्यक पहल गरिएको छ।
- ❖ नगरपालिकाको कार्यसम्पादनलाई पारदर्शी तथा जनउत्तरदायी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरिएको छ।
- ❖ न्याय सम्पादनलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी र विश्वसनीय बनाउन जनतासंग न्यायिक समिति कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ र प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त मेलमिलाप कर्ताहरूको व्यवस्था गरिएको छ ।
- ❖ नगरपालिकाको व्यवस्थित तथा योजनाबद्ध विकासका लागि आवधिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न सुरुवात गरिएको छ।

नगरसभा सदस्य ज्युहरु,

गत वर्ष लिएका नीतिहरूमा सन्तोषजनक कार्यान्वयन भैरहेको छ। आगामि दिनमा यो भन्दा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने गरि म आ. व. २०८२।०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु।

नीति तथा कार्यक्रमका आधार र प्राथमिकताहरू

"गुणस्तरीय शिक्षा, रोजगारि र पुर्बाधार, वनगाड कुपिण्डे समृद्धिको आधार" मुख्य नीतिको रूपमा रहने छ।

- नगरपालिकाको आवश्यकता पहिचान गर्दा नेपालको संविधान र विद्यमान कानून अनुरूप स्थानीय तहले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा नेपाल सरकार, कर्णाली प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको आवधिक योजना, दिगो विकासका लक्ष्य (सन् २०१६-२०३०) तथा अघिल्ला आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटका प्राथमिकताहरूलाई आधारको रूपमा लिईएको छ।
- बहुवर्षीय आयोजना तथा चालु आर्थिक वर्षका अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न प्राथमिकता दिईनेछ साथै वार्षिक कार्यक्रम तय गर्दा स्थानीय श्रोत, सीप र प्रविधिको प्रयोग हुने तथा रोजगारी सृजना गर्ने र टोल तथा समुदाय स्तरका आवश्यकता तथा चाहानाहरूलाई सम्बोधन हुने गरी आयोजनाको छनोट गरिनेछ।

आर्थिक विकास

१. कृषि तथा पशुपालन

- निजी, सहकारी तथा समूहहरूको साझेदारीमा कृषि र पशुपालन फर्महरू सञ्चालन गरिनेछ। परम्परागत कृषि प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गर्दै आधुनिक कृषि औजार मार्फत कृषकहरूलाई व्यवसायिक उत्पादनमा प्रोत्साहन गरिनेछ। व्यवसाय उन्मुख अगुवा किसानहरूलाई मल, विउ, तालिम तथा कृषि औजारमा अनुदान उपलब्ध गराउनुका साथै बजार व्यवस्थापन तथा कृषि तथा पशुबिमाका लागि प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। वातावरण अनुकूलको कृषि उत्पादनमा जोड दिईने छ।
- एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई सघन कृषि प्रणालिको विकास गरिनेछ।
- स्थान विशेषको आधारमा उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी टिमुर अदुवा लगायतका नगदे बाली, खाद्यान्न, तरकारी, फलफूल आदिको उत्पादन, संकलन, प्रशोधन, भण्डारणको उचित व्यवस्था मिलाईने छ। कृषिमा आधुनिक प्रविधिको अवलम्बन गरी कृषि, पशुवस्तुको उत्पादन, उत्पादकत्व र सामुहिक बजारीकरण प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- पशुपालन व्यवसायबाट उत्पादन हुने स्वस्थ र ताजा माछा, मासु, अण्डा दुग्धजन्य पदार्थहरू प्रशस्त मात्रामा उपलब्ध गराउन उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।
- व्यवसायिक पशुपन्छी फार्महरू वातावरण तथा प्रविधिमैत्री बनाउन मापदण्ड तयार गरी लागु गरिनेछ।
- वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका भित्र कफी खेतीको परीक्षण गरी कफी विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिदै लगिने छ।
- कृषि पेशालाई प्रतिस्पर्धात्मक, व्यावसायिक तथा सम्मानजनक बनाउनका लागि कार्यविधि बनाई सर्वोत्कृष्ट तथा उत्कृष्ट कृषक छनोट गरी पुरस्कृत गरिनेछ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकारसंगको साझेदारीमा कृषि तथा पशुपन्छी विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- वनगाडको पहिचानको रूपमा रहेको जरन धान, लहरे मास लगायतका रैथाने बाली पहिचान, संरक्षण तथा विस्तार गरिनेछ।

२. उद्योग तथा वाणिज्य

- विभिन्न प्रकारका आयमूलक तथा रोजगारीको अवसर सृजना गर्न सबै क्षेत्र र वर्गहरूको लागि सीप विकास तथा क्षमता विकास तालिमहरूलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी साना, घरेलु तथा लघु उद्यम समुह तथा सहकारीलाई आर्थिक प्राविधिक सहयोगको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- नगरभित्र सञ्चालनमा रहेका विभिन्न घरेलु उद्योग तथा व्यवसायहरूको लगत अध्यावधिक गरी अझै व्यवस्थित र उत्पादनमुखी बनाउन कार्यविधिको आधारमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहायत प्रदान गरिनेछ ।
- माटोका भाँडाकुडा, खेलौना, मूर्ति, डोरी, मुढा, ढाँका कपडा बुनाई, सिलाई कटाई, अचार, सेलरोटी आदि व्यवसाय सञ्चालनका लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- होटल व्यावसायलाई थप व्यवस्थित र व्यावसायिक बनाउन तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

३. पर्यटन

- विभिन्न ऐतिहासिक सम्पदाहरूको संरक्षण, पुनः निर्माण र जिर्णोद्धारमा लगानी गरिने छ । परम्परागत भाषा, लिपी, जात्रा, पर्व, कलासंस्कृति जस्तै वनगाडी टप्पा, सिंगारु नाच, सरिङ्गे नाच, लहरे नाच, झारी गीत लगायतको संरक्षण र जगेर्ना गरिने छ ।
- पर्यटन क्षेत्र आर्थिक मेरुदण्डको रूपमा रहेकोले कुपिण्डे ताल संरक्षण, पर्यटकीय गतिविधि बढाउन आवश्यक थप भौतिक पूर्वाधार निर्माण, होमस्टे स्थापना तथा सञ्चालन र त्यसको दीगो व्यवस्थापनको लागि नगरपालिका आफै तथा अन्य क्षेत्रीय एवं राष्ट्रिय सरोकारवाला निकाय (पर्यटन बोर्ड, टुर्स एशोसिएशन, ट्राभल्स एशोसिएशन) सँग समन्वय गरी थप योजनासाथ राष्ट्रकै पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कुपिण्डे ताल नजिकका वस्तीहरूमा होमस्टेहरू सन्चालन गरी स्थानीय नृत्य, मौलिक भेषभुषा तथा संस्कृति झल्काउने कार्यक्रम सन्चालनमा जोड दिदै नगरपालिकाको तर्फबाट प्रविधि, स्रोत साधन र सीपको हस्तान्तरण गरिनेछ । होमस्टे सञ्चालित क्षेत्रहरूमा सडक, विद्युत, सञ्चार, खानेपानी लगायतका न्युनतम पुर्वाधारहरूको विकास गरिनेछ । उक्त क्षेत्रहरूमा Free Wifi र CC Camera जडान गरिनेछ ।
- भेरी नदिमा जल पर्यटन प्रवर्द्धका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

४. सहकारी

- वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकामा सहकारी ऐन बमोजिम सहकारी संस्थाहरू दर्ता गरी नागरिकहरूको आर्थिक तथा समाजिक विकासमा जोड दिईने छ । स्थापना भएका सहकारीको निरन्तर अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
- आर्थिक विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सहकारीहरूसँग आवश्यकता अनुसार साझेदारी गरिनेछ ।

५. वित्तीय क्षेत्र

- बैदेशिक रोजगारी तथा अन्य श्रोतबाट प्राप्त आम्दानीलाई बचत तथा उचित परिचालन गर्न वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईने गरिनेछ। साथै व्यावसायमा आबद्ध व्यक्तिहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट सहज रूपमा कर्जा प्राप्त गर्ने व्यवस्था गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय एवं सहजीकरण गरिनेछ।

सामाजिक विकास

१. शिक्षा

- "शैक्षिक क्रान्ति वनगाड कुपिण्डेको आवश्यकता: खुसी, शान्त र समृद्ध समाजको व्यवस्था" भन्ने मुल नाराका साथ शिक्षा क्षेत्रको विकासलाई मध्यनजर राख्दै बजेट व्यवस्था गरिनेछ।
- नगर भित्रका प्रत्येक विद्यालयहरूमा समय सापेक्ष वैज्ञानिक तथा प्राविधिक शिक्षा प्रणाली विकास गरिने छ। शिक्षण सिकाइमा नवीनतम प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ। नगरभित्र प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षालय स्थापनाका लागि आवश्यक पहल चालिनेछ।
- विद्यालयहरूको भौतिक संरचना, खानेपानी, शौचालय जस्ता आधारभुत पूर्वाधारहरू निर्माण गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयबाट सोही वर्ष एस.इ.इ. गरि ३ वर्षे प्राविधिक शिक्षा अध्ययनको लागि प्रथम वर्षमा भर्ना भएकामध्ये कम्तीमा २ जना विद्यार्थीलाई अध्ययन छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नगर भित्र रहेको विद्यालय तथा क्याम्पसहरूको निरन्तर रूपमा स्तर वृद्धि गर्दै स्थानीय स्तरमानै उच्च शिक्षा प्राप्त गर्ने वातावरणको लागि पहल गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमध्ये कुनै एक माध्यमिक विद्यालयलाई विस्तारै नमुना विद्यालयको रूपमा विकास गर्न आवश्यक कार्यविधि तयार गरिनेछ र अन्य पूर्वाधारहरू समेत विकास गर्दै लगिनेछ।
- हरेक वर्ष कम्तीमा १ पटक शिक्षक तथा अभिभावकहरू बीचमा शैक्षिक अन्तर्क्रियाको आयोजना गरिनेछ।
- विद्यार्थीहरूको पढाई अलबा अन्य प्रतिभा उजागर गर्न छोटो अवधिको Computer Basic, Digital Skill, Communication Skill लगायतका तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- डिजिटल शिक्षण प्रविधिको बिस्तार गर्न Smart Board , E-Learning , E-Content विकास गर्नुको साथै कृत्रिम बुद्धिमत्ता (Artificial Intelligence - AI) प्रयोग गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ। Digital प्रविधिको प्रयोग गर्ने , App , Robotics तथा Software निर्माण गर्ने विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कृत गरिने छ।

- शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गरी सक्षम, सबल र प्रतिस्पर्धी जनशक्ति उत्पादन गर्न नगर भित्रका सामुदायिक माध्यामिक विद्यालयमा अंग्रेजी माध्यममा पठनपाठनको सुरुवात भएको छ। नगरपालिकाबाट त्यस्ता विद्यालयको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण भई सकेको र अब सोको पठन पाठनमा सहजताको लागि पाठ्यपुस्तक तयार गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ।
- सुचना, सञ्चार तथा अन्य छापाकार्यमा सहजता ल्याउन नगरपालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा कम्तिमा १ वटा कम्प्युटर र प्रिन्टरको व्यवस्था गरिनेछ र विद्युत लाइन नपुगेको विद्यालयहरूमा बैकल्पिक उर्जाको समेत व्यवस्था गरिनेछ। पञ्चवर्षिय शैक्षिक योजनाको आधारमा शैक्षिक कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ।
- शिक्षक विद्यालय कर्मचारी तथा अभिभावकको क्षमता वृद्धिका लागि आवश्यक क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- शिक्षकहरूको काज सरुवालाई वैज्ञानिक बनाइनेछ। विद्यार्थी संख्यको अनुपातमा शिक्षक अपुग भएमा नगरपालिकाले आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछ।
- शैक्षिक सुधारका लागि शिक्षक घुम्ती बैठक सञ्चालन, पालिका तथा वडास्तरमा पढाइमेला सञ्चालन, विज्ञान प्रदर्शनीका साथै अन्तर विद्यालयस्तरका शैक्षिक प्रतिस्पर्धा गराउने नीति लिइनेछ।

२. स्वास्थ्य

- वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको आधारभुत नगर अस्पताल सञ्चालन गरी सेवा प्रवाह सुचारु गरिनेछ।
- आवश्यकता अनुसार बर्थिङ सेन्टर, सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय तथा खोपकेन्द्रहरू विस्तार गरी दक्ष स्वास्थ्यकर्मी तथा प्रयाप्त औषधिको व्यवस्था गरिनेछ। आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ डाक्टर सहितको निशुल्क घुम्ती स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरिनेछ।
- परिवार नियोजन, सुरक्षित मातृत्व तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य, बाल स्वास्थ्य, सुनौला हजार दिन, क्षयरोग नियन्त्रण, यौन रोग र एच. आई. भि. एड्स नियन्त्रण, कुष्ठरोग नियन्त्रण, लागु औषध तथा दुर्व्यसन, वातावरणीय स्वास्थ्य र सरसफाई, दीर्घरोग सम्बन्धमा निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिदै जानेछ। साथै मेरो स्वास्थ्य मेरो पोषण कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- महामारी तथा संक्रामक रोग नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि आवश्यक पुर्वतयारी गरिनेछ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू, आमा समूहहरूको लागि आवश्यक प्रशिक्षणको व्यवस्था गरिनेछ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूमा हाल रहेको जनशक्तिलाई विकेन्द्रित गरी स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच पुर्याउन शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

- मानसिक स्वास्थ्यको संवेदनशिलतालाई मध्यनजर गरी मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी परामर्श सेवालाई सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकी तथा माध्यामिक विद्यालयहरूमा विस्तार गरिनेछ।
- पोषणमैत्री स्वास्थ्य सँस्था घोषणा तथा पूर्ण सँस्थागत सुत्केरी वडा घोषणा जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा जोड दिइनेछ।
- नियमित रूपमा गर्भजाँच गरेका नगरपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलालाई थप भत्ता उपलब्ध गराइनेछ। सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- अपाङ्ग बाल अस्पताल तथा पुनर्स्थापना केन्द्र HRDC काभ्रे सँगको साझेदारीमा अपाङ्गता व्यवस्थापन एवम् मुलप्रवाहीकरण कार्यक्रम मार्फत बालबालिकालाई उपचार तथा पुनर्स्थापना गरिनेछ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई

- नगरपालिकाका बजार क्षेत्रहरूमा सार्वजनिक शौचालयहरूको निर्माण गरिनेछ।
- समुदाय स्तरमा शहरी सरसफाई जनचेतनामूलक कार्य गरिनेछ। नगरस्तरीय सरसफाई अभियानलाई निरन्तरता दिइने छ। साथै पुनः प्रयोग गर्न सकिने फोहरबाट विभिन्न सामग्रीहरू बनाउन सकिने तालिम सञ्चालन गरिनेछ। यसको लागि निजि तथा गैह्र सरकारी क्षेत्रसंगको साझेदारीलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- पुर्ण सरसफाईका कार्यक्रम मार्फत वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाका विभिन्न सूचक पुगेका बस्तीलाई पुर्ण सरसफाई उन्मुख टोल र बस्ती घोषणा गरिनेछ र बाँँकि सबै बस्तीमा पुर्ण सरसफाईका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ।
- हाल सञ्चालन आईरहेको फोहर मैला व्यवस्थापन प्रक्रियालाई अझै व्यवस्थित गराइने छ र नयाँ ल्याण्डफिल्ड साइट निर्माणका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।
- खानेपानीको आपूर्ति सहज बनाउन स्थानीय मूल, धारा पधेरा संरक्षणमा जोड दिइनेछ। साथै आवश्यक स्थानहरूमा लिफ्ट खानेपानी योजना सञ्चालन गर्न संघ र प्रदेश सरकारसंग आवश्यक बजेट व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ।
- खानेपानीका मुलहरू संरक्षण गरी बढ्दो खानेपानीको समस्या समाधान गर्न नगरक्षेत्र भित्रका अग्ला टाकुरा, सार्वजनिक क्षेत्रहरूलाई वातावरणीय जोखिम नहुने (पहिरो नआउने तथा भु-क्षय नहुने) गरी रिजार्ज पोखरीहरू निर्माण गरिनेछ।
- "वनगाड कुपिण्डेको लगानी, घरघरमा सुरक्षित खानेपानी" भन्ने मुल नाराका साथ खानेपानी सरसफाई र स्वच्छता क्षेत्रमा उल्लेख्य लक्ष्य हासिल गर्न वैदेशिक दातृ निकाय, संघसंस्था तथा परियोजनाहरूसँगको सहकार्य र साझेदारीलाई बढाउँदै लगिनेछ। साथै खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रमा SUSWA संगको साझेदारीमा कार्यन्वयन हुने कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।
- खानेपानी आयोजनाहरूको सुचारु र दिगोपनाको लागि ग्रामीण खानेपानी सेवा सहायता केन्द्र (Service support Center) SSC को अवधारणा बमोजिम क्रियाकलाप अगाडि बढाइनेछ।

४. संस्कृति प्रवर्द्धन

- नगरपालिका भित्र बसोवास गर्ने सबै जात, जाति, धर्म, समुदायहरू बीच रहेको परम्परागत कला, संस्कृति, भेषभुषा, मातृभाषा आदिलाई नगरकै शोभाको रूपमा लिई संरक्षण तथा जगेर्ना गर्ने कार्य गरिनेछ। यस क्षेत्रलाई परिचित गराउने वनगाडी टप्पा नाच र लहरे नाचको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइएको छ।
- कला तथा संस्कृति संग जोडिएका विषयहरूको विकासको लागि क्रियाशील युवा क्लव तथा अन्य संघ संस्था, समूहहरूलाई उपकरणहरू उपलब्ध गराउने र सहकार्यमा जोड दिइनेछ ।

५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण

- बालबालिकाको सर्वाङ्गिक विकासलाई टेवा पुर्याउन बाल क्लव, बाल समूहहरूलाई क्रियाशील बनाइ उनीहरूको संस्थागत विकास गर्ने नीति लिइनेछ।
- बालविवाह न्युनीकरण गर्न यसको असर तथा प्रभावका विषयमा शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक, पण्डित, , जनप्रतिनिधि र प्रहरी बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। साथै बाल संरक्षण नीति, बालश्रम विरुद्धको रणनीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- समुदायमा पछाडी परेका वर्ग क्षेत्र जाति, लिङ्गहरूको राज्यको हरेक क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति निर्माण गरी तदनुरूप कार्य सञ्चालन गरिनेछ।
- अपांगता भएका व्यक्तिहरूको समूह लगायत अन्य सरोकारवालाहरूलाई अपांगता अधिकार सम्बन्धी सचेतना, अभिमुखीकरण तथा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। स्थानीय तहमा अपांगतामैत्री भौतिक संरचना सम्बन्धी आचारसंहिता निर्माण तथा सरोकारवालाहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सहायक सामग्री वितरण कार्यक्रम, स्वरबोलाई सम्बन्धी अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि बोली उपचार (speech therapy) कार्यक्रम, अपांगता भएका विद्यलया उमेरका बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक सामग्री वितरण (विशेष गरी न्यून आर्थिक अवस्था भएका अभिभावकका बालबालिकालाई) गरिनेछ।
- बेरोजगार अवस्थामा रहेका अपांगता भएका वयस्क महिला तथा पुरुषलाई सीपमूलक तालिम कार्यक्रम, सेवा प्रदायकहरूलाई अपांगतामैत्री सेवा प्रवाह सम्बन्धी अभिमुखीकरण तथा तालिम, अति जटिल शारीरिक तथा मानसिक अपांगताका कारण अरुको पूर्ण सहारामा जीउन बाध्य भएका व्यक्तिहरूलाई आर्थिक अवस्था हेरी विशेष सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- पालिकास्तरमा अपांगता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धनको लागि नीति तथा कानून निर्माण, जेष्ठ नागरिक स्याहारकर्ताहरूलाई जेष्ठ नागरिक पोषण तथा अन्य व्यवहारगत तौरतरिका सम्बन्धी अभिमुखीकरण तथा तालिम (छोराबुहारी, छोरी, वृद्धाश्रम प्रमुख आदिलाई), विसर्ग रोग जस्तै Dementia तथा Alzheimer's सम्बन्धी सचेतना, त्यस्ता समस्या भएको जेष्ठ नागरिकहरूको पहिचान र निज तथा निजका परिवारलाई आवश्यक सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। साथै हेरचाहमा रहेका जेष्ठ नागरिक सर्भेक्षण मार्फत असल स्याहारकर्ता पहिचान गरी असल स्याहारकर्तालाई पुरस्कार उपलब्ध गराइनेछ।

- बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्दा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको अवधारणमा आधारित रहेर बजेट निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता घरघरमा पुर्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ।

६. खेलकुद

- खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि वडास्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता र नगरपालिकास्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ।
- सल्यान जिल्ला भरिका विद्यार्थी सहभागी हुने रास्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको आयोजनामा सञ्चालन गरिनेछ।
- नगरपालिका स्तरीय खेलमैदान आगामि वर्षमै निर्माण गर्न पहल गरिनेछ र वडा स्तरीय खेलकुद मैदान क्रमशः निर्माण गर्दै जाने नीति लिइने छ। विभिन्न तह र स्तरमा सञ्चालन हुने खेलकुद प्रतियोगितामा नगरपालिकाको तर्फबाट सहभागिता जनाईनेछ।

५. पूर्वाधार विकास

१. सडक तथा पुल

- नगर यातायात गुरुयोजनालाई अझ व्यवस्थित गर्दै निर्माण भएका सडकहरूको स्तरोन्नति तथा सुधारलाई प्राथमिकता दिइनेछ। नगर भित्रका विशेष गरी वडा मुकाम सम्म जोड्ने सडकलाई बाह्रैमास सञ्चालन हुने गरी स्तरोन्नति गरिनेछ। छिमेकी न.पा. र गा.पा. तथा जिल्ला संग सडक सञ्जाल जोडीनेछ र जोडिएकालाई स्तरोन्नति गरिनेछ।
- वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको मुख्य सडक तथा भित्रि सडकहरूको लगतकट्टा प्रक्रिया टुङ्गिग पश्चात नय आ.व. को सुरुवात देखि नै घर नक्सापास सुरुवात गरिनेछ , नक्सापास प्रक्रिया भन्दा पहिले बनेका घरहरूलाई अभिलेखिकरण गरिनेछ।
- पर्यटकिय स्थल र सडक सञ्जाल नपुगेका बस्तिहरूलाई सडक सञ्जालभित्र जोडिने छ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सडक, ढल, सडक वत्ती, खानेपानी, टेलीफोन, विद्युत लगायतका भौतिक पूर्वाधारहरूको अभिलेख अध्यावधिक राखि आवश्यकता अनुसार बजार क्षेत्रमा सडक वक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्रका जग्गाको लागत लिएर सडक डिभिजन कार्यालय, मालपोत कार्यालय र नापि कार्यालयको समन्वयमा सडकहरू मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार चौडा गर्ने कार्य गरिनेछ।
- नगरपालिकासँग उपलब्ध उपकरणहरू (व्याकलोडर , ट्रिपर प्रयोग गरी नगरक्षेत्र भित्रका सडकको नियमित मर्मत सम्भार गरिनेछ।
- सार्वजनिक प्रती जग्गाहरूको लगत अध्यावधिक गरीनुका साथै संरक्षण र उपयोग सम्बन्धि योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ साथै अतिक्रमण भई भोगचलन भएका पर्ति जग्गाहरूलाई कानुनको दायरामा ल्याई यस

नगरपालिकाको आर्थिक ऐन बमोजिम राजस्व असुली गरिनेछ र सोहि अनुसार राजस्व परीचालन नीति तयार गरि कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।

२. सिंचाई

- नगरपालिका क्षेत्रमा सिंचाई सुविधा विस्तार तथा मर्मत संभार गर्न तथा सबै खेतीयोग्य जमीनमा सिंचाई सुविधाको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनुका साथै ठूला सिंचाई योजनाको लागि केन्द्र र प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा वजेट व्यवस्थापन गरिनेछ।
- भूमिगत ट्यूबवेल, लिफ्ट सिंचाई र नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाईका माध्यमबाट स्थल विशेष नदी नियन्त्रण कार्यक्रमका साथै सिंचाई मर्मतसंभारका कामहरू गरिनेछ। उक्त कार्यको लागि रकम विनियोजन गरिनेछ।

३. भवन तथा सहरी विकास

- आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा उपलब्ध भइसकेका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- नक्सा पास नगरी बनाइएका भवनहरूको अभिलेखीकरण गर्न सूचना प्रवाह गरिनेछ। तोकिएको समयभित्र अभिलेखीकरण नगर्ने घर धनीहरूलाई नगरपालिकाबाट दिइने सेवा सुविधामा रोक लगाउनुका साथै अन्य कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ।
- आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा नभई भवन निर्माण कार्य हुन नसकेका वडा, स्वास्थ्य संस्थाहरूको लागि जग्गा प्राप्ति कार्य गरि निर्माण थालनि गरिनेछ।

४. सूचना प्रविधि तथा सञ्चार

- स्थानीय संचारकर्मी, संचारगृह, पत्रकारिताको संस्थागत विकास एवं क्षमता विकासको लागि आपसी समन्वय र सहकार्यमा कार्य सुचारु गरिनेछ।
- नगरक्षेत्र भित्र इन्टरनेट र टेलिफोन सेवालाई प्रभावकारी बनाउन सेवा प्रदायकहरूसँग समन्वय गरिनेछ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट अनलाईन बिलको मात्र प्रयोग गर्ने र E-Payment को प्रयोग मार्फत पारदर्शी र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरिनेछ।
- सबै नागरिकहरूको जानकारीको लागि नगर पार्श्वचित्र अपडेट तथा डिजिटलाईजेसन गरिनेछ।

५. उर्जा, लघु तथा साना विद्युत

- पहिचान गरिएका नगर भित्रका मुख्य व्यापारिक क्षेत्रमा प्रभावकारी सडक बत्ती जडान गरिनेछ।
- नगरपालिकामा पूर्ण विद्युतीकरण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गर्नुका साथै नेपाल विद्युत प्राधिकरण र खानेपानी जलश्रोत तथा उर्जा मन्त्रालयसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वन तथा भू-संरक्षण,

- नगरपालिकामा क्षेत्र भित्रका नाङ्गो डाँडा र पाखाहरु आवश्यकताका आधारमा वृक्षारोपण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वन पैदावार तथा जडीबुटी उत्पादन कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ। सोका लागि समुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूसंग साझेदारीमा गतिविधि सञ्चालन गरिनेछ ।

२. जलाधार संरक्षण र वातावरण संरक्षण

- पानीका स्रोत व्यवस्थापन एवं उचित उपयोग र संरक्षण गर्न पानीका मुहानहरुको नक्सांकन तथा गुणस्तर मापन गरी योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको वास प्लानलाई अध्याबधिक गर्नुका साथै खानेपानी योजनाहरुमा खानेपानी सुरक्षा योजना मार्फत दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. फोहरमैला व्यवस्थापन

- फोहरमैला व्यवस्थापनको कार्यलाई व्यवस्थित गर्न कुहिने तथा नकुहिने फोहोरलाई श्रोतमै वर्गीकरण गरी फोहर व्यवस्थापनलाई वैज्ञानिक बनाइनेछ। फोहर विर्सजन केन्द्रलाई व्यवस्थित बनाउन आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई दिर्घकालीन बनाउन फोहोरमैला व्यवस्थापन योजना (**Waste Management Plan**) निर्माण गरिनेछ ।

४. जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण

- खोलानाला आसपासका खेतीयोग्य जमीनको सुरक्षा गर्न नगरक्षेत्रभित्र जोखिममा रहेका सबै वडाहरुको खोला नालालाई नियन्त्रण गर्न तटबन्ध निर्माण एवं सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट छुट्टयाउने नीति लिइनेछ ।

५. विपद व्यवस्थापन

- महामारी तथा संक्रामक रोग नियन्त्रणका लागी नागरिक, सरोकारवाला निकायहरु तथा स्थानीय सरकारको समन्वयमा रोकथाम गर्न आवश्यक तयारी गरिनेछ ।
- नेपाल भुकम्पीय जोखिममा रहेकोले नगरक्षेत्र भित्रका नागरिकहरुको सुरक्षित बसोबासको संवैधानिक अधिकार सुनिश्चित गर्न भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणका लागी सबै वडाबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी डकर्मीहरुलाई तालिम प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- जलवायु परिवर्तनको असरलाई न्यूनीकरण गर्न विपद् व्यवस्थापन तथा मौसम उत्थानशील योजना अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- विपद्हरूको रोकथाम तथा न्यूनीकरणको लागि पुर्व तयारी, प्रतिकार्य, राहत र पुर्नलाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ।
- पूर्वाधार विकासका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा विपद् जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्रविन्दुमा राखी कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुग्ने गरी डिजाईन तथा इष्टिमेट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नगरपालिका भित्र रहेका विपद् जोखिमयुक्त वस्ती तथा क्षेत्रहरूमा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) र अन्य संस्थासंगको सहकार्यमा समुचित योजनाहरू निर्माण गरिनेछ।
- नगर भित्रका सबै सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा वन तथा वातावरण सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गरिनेछ। जलाधार, वृक्षारोपण, मुहान संरक्षण र फिल्टर पोखरीको निर्माण गरिनेछ।
- विकास निर्माण कार्यमा सामाजिक र वातावरणीय योजना, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन साथै जोखिम न्यूनीकरणलाई मूलप्रवाहीकरण गरिनेछ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

- कार्यपालिकाको कार्यालय बडा कार्यालय तथा विषयगत शाखा वा इकाईको सेवा प्रवाहलाई प्रविधि मैत्री बनाइनेछ।
- स्थानीय तहको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड तथा रोयल्टी रकममा आउनसक्ने कमीलाई ध्यान दिदै लचकता सहितको उपयुक्त आकारको बजेट तर्जुमा गरिनेछ।
- सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम प्रशासनिक खर्चको लागि बजेट विनियोजन गरी प्रशासनिक संरचना र कार्यलाई मितव्ययी बनाउन अनुत्पादक खर्चहरू कटौती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ। आर्थिक क्रियाकलापहरूको दुरुस्त अभिलेख राखिनेछ।
- नगरपालिकाका गतिविधि तथा क्रियाकलापहरू नियमित रूपमा वेभसाइट तथा सूचनापाटी मार्फत सार्वजनिक गरिने छ।
- बहुवर्षिय खर्च र राजस्व पूर्वानुमान पद्धतिको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गरिनेछ।
- नियमानुसार आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण तोकिएको समयमा नै गराइनेछ।
- नगरपालिका तथा सबै वडा कार्यालयहरूमा सुझाव पेटिका, गुनासो सुनुवाई पुस्तिका, नागरिक वडापत्र, हेल्पडेस्क, सूचना अधिकारी तथा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था मिलाई सुशासनयुक्त नगरपालिकाको निर्माण गरिनेछ।
- इ-हाजिरीलाई सम्पूर्ण विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थासम्म विस्तार गरिनेछ।
- राजस्वको दायरालाई विस्तार गरी राजस्व संकलनलाई बढाउन आवश्यक कानुनी र संरचनागत सुधार गरिनेछ।
- नगर तथा वडाहरूबाट सम्पादित सबै कामहरूको बारेमा जनताहरूलाई सूचित गर्नको लागि प्रत्येक चौमासिकमा अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ।
- जन्म, मृत्यु तथा बसाइसराइको अभिलेखलाई चुस्त दुरुस्त रूपमा राखिनेछ।

- महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनले औल्याइएको नियमित गर्नुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुलाई नियमित गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ र असुल उपर गर्नुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुलाई असुल उपर गरी बेरुजु न्यूनीकरण गरिनेछ। आगामि दिनमा शुन्य बेरुजु कायम गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- नगरपालिकाको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी तथा चुस्त बनाउन आवश्यक ऐन, नियमावली, नीति, निर्देशिका निर्माण गरी लागु गरिनेछ।
- उत्कृष्ट सेवा प्रवाह गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्नु सबैको कर्तव्य हो। सार्वजनिक सम्पत्ती माथि बारम्बार आक्रमण हुने तथा कार्यालय परिसर भित्र अनावश्यक व्यक्ति प्रवेश गरी हुलहुज्जत गर्ने गरिरहेको हुँदा शान्ति सुरक्षा तथा सुव्यवस्था कायम गर्न नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ।

न्याय क्षेत्र

- न्याय सम्पादनलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी र विश्वसनीय बनाउन प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापन गरिनेछ।
- न्यायिक समितिको कार्यलाई चुस्त एवम व्यवस्थित बनाउन आवश्यक तालिम, सामग्री तथा उचित प्रविधिको व्यवस्थापन गरिनेछ।

अन्त्यमा

वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको बिगतको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक समुन्नत विरासतलाई इतिहास, वर्तमान र भविष्यसँग जोड्दै समृद्धितर्फ लैजाने, जनताको सापेक्ष विकासका चाहना पुरा गर्ने, स्थानीय सरकार र नागरिक बीचको सुसम्बन्ध कायम गर्ने, आधुनिक प्रविधि र मौलिक पहिचानको समिश्रणबाट वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकालाई सफा, सुन्दर, स्वच्छ, सुरक्षित, निष्पक्ष, र न्यायपूर्ण बनाउन नगर सरकार प्रतिबद्ध छ। यसको लागि सबल नेतृत्व प्रदान गरिनेछ। साथै यस नगरपालिकाले अघि सारेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउन नेपाल सरकार, कर्णाली प्रदेश सरकार, विकास साझेदारहरु, निजी क्षेत्र, अन्तराष्ट्रिय दातृ निकाय, नगरपालिकाका कर्मचारी, सम्पूर्ण वनगाड कुपिण्डेवासी जनसमुदाय, बुद्धिजीवी एवं प्रबुद्ध बर्गमा हार्दिक अपिल गर्दछौं।

धन्यवाद ।